

LA PSICOLOGIA COM A EIX DE LA INTERVENCIÓ PSICOPEDAGÒGICA

Domènec Luengo, psicòleg.
Aranzazu Coca, psicopedagoga¹.

El paradigma constructivista, d'acord amb el qual ensenyar és ajudar a aprendre, ha plantejat, entre d'altres qüestions, la **necessitat de donar un gir a la teoria i praxi docent cap a configuracions més tècniques i professionalitzades**. Sota aquesta perspectiva les dificultats d'aprenentatge (des d'ara, D.D.A.) han de ser objecte d'una indagació i presa de decisions rigorosa al voltant de tot el ventall de possibilitats compensadores: didàctiques, de recursos, organitzatives, estructurals, curriculars, etc.

L'existència d'una multiplicitat de formes d'aprendre és el substrat bàsic de treball del nou docent (allunyat ara de la tradicional concepció d'alumne com a subjecte estandaritzat) per a **centrar-se en la formació d'un subjecte singular**. Ha estat en l'aplicació de la Reforma Educativa, i especialment en l'ESO, on s'ha posat de manifest els enormes entrancaments (quan no la real impossibilitat) de fer front a l'aula ordinària les D.D.A. individuals dintre de la diversitat d'alumnes.

La indagació dels orígens de les D.D.A. remeten a àmbits tan dispars (que no excloents ni perfectament jerarquitzats) com ho són, en el cas dels alumnes: mancances en els coneixements previs, existència de nivells evolutius inadequats, baix grau de desenvolupament cognitiu, aparició de trastorns o desequilibris al pla de la personalitat, inexistència o empobriment de la motivació per a aprendre, dèficits en l'organització personal, etc. per fer esment dels arguments més sovintejats. Per tant, la nova forma de fer determina entendre que cadascun dels alumnes té una manera idiosincràtica de dur a terme el seu procés d'aprenentatge i que, en conseqüència, gaudeix d'un ritme, qualitat, grau d'assoliment, etc. concret dels continguts escolars. Aquest fet representa, alhora, la configuració també singular de les pròpies D.D.A. i, parellament, la manera més idònia de compensar-les. La pràctica diària demostra que **la intervenció educativa conseqüent ultrapassa clarament no només la formació inicial i previsió dels professors sinó també les seves pròpies possibilitats reals de treball**.

Un dels elements novedosos directament lligat a l'atenció de les D.D.A. ha estat sense dubta la presència i el treball del psicopedagog als centres educatius (deixant ara de banda la tradicional intervenció dels EAP's). Val a dir, però, que a hores d'ara la seva tasca no es vertebrava entorn a un model d'intervenció específic, sinó que depenen, d'una banda, de la pròpia formació professional (provinent de la pedagogia o de la psicologia) i, d'altra, de les variables pròpies de cadascun dels centres on exerceixi. En conseqüència **la intervenció tècnica front les D.D.A. que duu a terme el psicopedagog depèn nuclearment de les relacions entre aquest professional i el centre en el qual s'inscriu**.

---

¹ Article publicat al Full informatiu del Col·legi de Psicòlegs de Catalunya, 125, 10 (2000).

Ara bé, què s'amaga darrera les D.D.A.? O millor, les D.D.A. són només dificultats d'ordre acadèmic? Una resposta afirmativa a aquesta pregunta situaria la gènesi dels problemes d'un alumne únicament en el marc del rendiment escolar, és a dir, nascuts com a respostes inadequades davant la complexitat dels continguts. Aquestes serien unes D.D.A. perfectament ubicades i específicament nuclearitzades. No obstant, la realitat ultrapassa aquest plantejament: **la demanda que realment rep el psicopedagog es concentra de manera clara en el pla de l'orientació personal**. La gènesi usual de les dificultats es troba en el propi alumne com a persona (i no com a aprenent) i ve emmarcada en d'altres sistemes com el familiar i social que determinen formes d'entendre i viure la seva educació formal. En conseqüència, la intervenció psicopedagògica davant les D.D.A., des del rigor científic, no pot passar de puntetes per les variables organísmiques (obviant-les, minimitzant-les o reinterpretant-les) ni tampoc per les contextuals, ja que en comptes d'intentar el reequilibri de les D.D.A., el que s'aconsegueix és intervenir per a ajudar a conviure amb elles (per exemple, en la utopia que des de la pedagogia es poden compensar).

Això ens remet a la consideració segons la qual **el psicopedagog és essencialment un sòcio-psicòleg**: no nuclearitza la seva tasca entorn a programes educatius, sinó en la comprensió de problemàtiques d'ordre personal i contextual que poden (o no) gaudir d'intervencions de tarannà pedagògic però que sobretot pertanyen a la persona i a tota la seva producció (inclús l'aprenentatge). Tant és així que les diferents formes d'aprendre, de les quals en parlarem a l'inici d'aquest article, no fan referència tant a idiosincràsies educatives sinó a idiosincràsies dels individus; no tant d'alumnes, sinó de persones que, a més, aprenen a les aules.

Aquest és el verdader enfoc que cal contemplar i que, consegüentment, exigeix una sòlida formació psicològica del psicopedagog, ja que serà en aquest camp on es produirà, com així ho està demostrant la pràctica diària, la part essencial de la seva demanda i intervenció.